

Bilaga O4

Miljö- och
klimathandlingsplan
Södermalm 2025

Stockholms
stad

Miljö- och klimathandlingsplan

Södermalm 2025

stockholm.se

Innehåll

Södermalms miljö- och klimathandlingsplan 2025.....	4
Inledning	4
Bakgrund	4
Miljöpåverkan och rådighet	5
Genomförande och uppföljning	5
Ansvar	5
1. En rättvis och inkluderande omställning	6
2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck	7
3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem	11
4. Ett klimatanpassat Stockholm	13
5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm	15
6. Ett giftfritt Stockholm	17
7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö	19

Södermalms miljö- och klimathandlingsplan 2025

Inledning

Södermalms miljö- och klimathandlingsplan är ett förvaltningsövergripande dokument, där mål som formulerats inom Stockholms stads miljöprogram 2030 samt Klimathandlingsplan 2030 implementeras i förvaltningens miljöarbete.

Planen speglar förvaltningens miljö- och klimatarbete under verksamhetsåret 2025. Planen är anpassad för förvaltningens verksamheter och koncentrationen ligger på de mål och delmål som berör nämndens verksamheter. Aktiviteter och indikatorer som finns med i verksamhetsplanen 2025 och som är kopplade till miljöprogrammet presenteras under varje mål.

Bakgrund

Miljöprogrammet slår fast mål inom de områden där utmaningarna för Stockholm och vår påverkan på de lokala och globala miljö- och klimatproblemen bedöms som störst. Inom dessa områden är åtgärder nödvändiga för att säkra livsmiljön för nuvarande och kommande generationer.

De sju målen är:

De sju målen omfattar var för sig ett antal delmål för programperioden.

Miljöpåverkan och rådighet

Inom flera av förvaltningens enheter sker aktiviteter varje dag som har konsekvenser för miljön; transporter, energiförbrukning, upphandling av varor och tjänster, inköp, resursförbrukning och avfallshantering. Inom enheterna finns möjligheter att konkret minska förvaltningens totala miljöpåverkan. Dessutom finns miljöpåverkan som är knutna till mer strategiskt och långsiktigt arbete som rör ställningstaganden och beslut i olika ärenden som förvaltningen handlägger och genomför. Detta kan exempelvis vara aktuellt i remissvar, i dialog och samverkan med andra förvaltningar vid utbyggnads- och exploateringsprojekt i stadsdelsområdet samt i arbetet med investeringar och drift och underhåll av parker och naturområden. Centralt för miljö- och klimathandlingsplanen är att miljömedvetenhet ska integreras i alla verksamheter. Rådigheten ser emellertid olika ut för förvaltningens skilda verksamheter.

Genomförande och uppföljning

Miljö- och klimathandlingsplanen ska fungera som ett dokument som förvaltningens alla verksamheter ska arbeta efter och som enheterna kan utgå ifrån när de formulerar åtaganden och arbetssätt i deras lokala verksamhetsplaner. Alla som arbetar inom förvaltningen ska känna till miljö- och klimathandlingsplanens innehåll och tillämpa den i det dagliga arbetet.

Utfallet för de uppsatta aktiviteterna och indikatorerna redovisas i samband med tertialrapporter och i verksamhetsberättelsen i stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Ansvar

Avdelningscheferna är ansvariga för att skapa goda förutsättningar för miljö- och klimatarbetet på enheterna, ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljö- och klimatfrågor samt driva arbetet framåt.

Nedan presenteras de sju målen med underliggande delmål.

1. En rättvis och inkluderande omställning

Stockholm ska vara en stad som tar ansvar för att kraftigt minska vårt globala klimatavtryck. Alla i staden ska ha möjlighet att leva hållbart och vara med i omställningen. Omställningen till ett hållbart samhälle ska ske rättvist och inkludera alla oavsett förmåga och livssituation. I Stockholm finns tydliga skillnader i livsvillkor och ur ett rättviseperspektiv krävs hänsyn till människors olika förutsättningar och behov. Särskild hänsyn ska tas till de mest utsatta.

Delmål:

1.1 Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning

1.2 Stockholmare är delaktiga i omställningen

1.1 Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning

Delmålet innebär att stadens verksamheter utformas så att omställningen till ett mer hållbart och resurseffektivt samhälle tar hänsyn till rättviseperspektivet. De som har störst påverkan på klimat och miljö behöver också bidra mest till omställningen, samtidigt som sårbara grupper i staden behöver värnas. En rättvis omställning stärker jämlikheten.

Vid inköp behöver staden ta ett ökat ansvar för samtliga led i leveranskedjorna. Det innebär att ställa krav på bland annat skäliga arbetsvillkor, rättvis och etisk handel och främjande av lika rättigheter och möjligheter. För att kunna uppnå målen är det även viktigt att följa upp de krav som ställs.

Exempel på åtgärd inom delmålet

- Kompetensutveckla stadens medarbetare inom inköp, upphandling och avtalsuppföljning för att bidra till klimat- och miljömålen för att stärka rättviseperspektivet.

1.2 Stockholmare är delaktiga i omställningen

Delmålet innebär att alla ska ges möjlighet att delta i och bidra till omställningen. Staden behöver säkerställa att alla samhällsgrupper har möjlighet till delaktighet och inflytande i en hållbar utveckling.

Exempel på åtgärder för delaktighet

- Stärka kunskaperna om miljö och klimat i förskolan
- Utveckla former för kommunikation och dialog om miljö- och klimatfrågor för att involvera fler invånare och civilsamhälle, bland annat på platser där åtgärder genomförs.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Generations-
målet –
miljöarbete för
kommande
generationer

God bebyggd
miljö

Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålen är följande

Aktiviteter
Anordna en dag för hållbarhet i samtliga verksamheter
Södermalms lokala miljö- och klimathandlingsplan uppdateras utefter nya Miljöprogrammet och Klimathandlingsplanen och genomförande påbörjas
Förskolan ser över en organisation för miljöombud för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förvaltningen planerar att som förr om åren tillägna en dag för hållbarhet i verksamheterna. Där verksamheterna själva får planera sina aktiviteter inför denna dag.

Södermalms lokala miljö- och klimathandlingsplan är reviderad och anpassad. Den presenteras under chefsforum i maj för alla chefer i förvaltningen.

Förvaltningen deltar i projektet Scale Stockholm, som leds av miljöförvaltningen, och som involverar föreningar och företag för att accelerera klimatomställningen i Stockholm. Projektets syfte är att bidra till att stadens ambitiösa klimatmål till 2030 nås och att stockholmarnas hälsa förbättras. Projektets inriktningar har valts ut för bäst effekt och kan delas in i följande områden, miljöeffektiva transporter, minskad energiförbrukning, minskad plastanvändning, cirkularitet, hållbar mat samt stadsodling.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Begränsad
klimat-
påverkan

God bebyggd
miljö

2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Städer spelar en viktig roll i klimatomställningen och Stockholm ska vara en förebild för en rättvis och snabb omställning. Stockholm ska bli fossilfritt och klimatpositivt genom kraftigt minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Både de utsläpp som sker i Stockholm, och de som sker i omvärlden till följd av konsumtionen, ska minska avsevärt.

Delmål:

2.1 Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040

2.2 Minskad klimatpåverkan från transportsektorn

2.3 En fossilfri organisation 2030

2.4 Halverad klimatpåverkan från konsumtion

2.5 Minskad klimatpåverkan från mat

2.1 Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040

Delmålet innebär en snabb omställning av Stockholms energi-användning så att all fossil energi fasas ut. Utsläppen av växthusgaser inom Stockholms geografiska område ska minska kraftigt, samtidigt som återtaget av koldioxid från atmosfären ska öka markant. Fossil energi ska fasas ut inom stadens geografiska gränser senast 2040. Stockholm som geografiskt område ska dessutom vara klimatpositivt redan år 2030. Det innebär att de negativa utsläppen måste vara större än de kvarvarande utsläppen inom kommungränsen.

Exempel på åtgärder för ett klimatpositivt och fossilfritt Stockholm:

- Genomföra åtgärder för ökad utsortering och materialåtervinning av plast.

2.2 Minskad klimatpåverkan från transportsektorn

Delmålet innebär en omställning av transportsektorn som inkluderar flera aspekter, däribland tekniska lösningar och beteendeförändringar. Drygt hälften av kvarvarande växthusgasutsläpp i Stockholm kommer från transportsektorn. Utsläppen från transportsektorn ska minska med 80 procent till 2030 (jämfört med 2010).

Exempel på åtgärder inom transportsektorn

- Möjliggöra för stockholmarna att resa fossilfritt genom att främja gång, cykel och kollektivtrafik och investera i infrastruktur för dessa transportsätt.

2.3 En fossilfri organisation 2030

Delmålet innebär att användningen av fossila bränslen ska fasas ut ur stadens egen och upphandlade verksamhet, exempelvis bränslen till uppvärmning, transporter och arbetsmaskiner.

Exempel på åtgärder för en fossilfri organisation

- Fasa ut resterande användning av fossila drivmedel i stadens egna fordon samt i alla upphandlingar ställa krav på eldrift för fordon och när det är möjligt för arbetsmaskiner i första hand och i andra hand biodrivmedel

2.4 Halverad klimatpåverkan från konsumtion

Delmålet innebär att Stockholms konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp ska halveras till 2030 jämfört med 2019.

Delmålet omfattar både den offentliga konsumtionen från stadens inköp och invånarnas konsumtion och omfattar även de utsläpp som sker utanför Stockholms geografiska område

Exempel på åtgärder för halverad klimatpåverkan från konsumtion

- Minska klimatpåverkan från konsumtion genom beteendeförändringar i stadens verksamheter samt genom krav på minskad klimatpåverkan från stadens inköp.
- Genomföra åtgärder för att minska klimatpåverkan från nybyggnation och renoveringar, exempelvis genom återbruk, att undvika rivning, klimatförbättrad betong, samt att använda trämaterial.

2.5 Minskad klimatpåverkan från mat

Delmålet innebär att påskynda omställningen av hur stadens måltider upphandlas, menyplaneras, köps in och följs upp för att kraftigt minska dess negativa klimatpåverkan. Delmålet bidrar även till stärkt biologisk mångfald, folkhälsa samt tryggad livsmedelsförsörjning. Staden ska även skapa förutsättningar för stockholmarna att äta god, hälsosam och klimatsmart mat.

Exempel på åtgärder för minskad klimatpåverkan från mat

- Minska klimatpåverkan från stadens inköp av livsmedel och måltider genom att bland annat öka andelen vegetabilier samt minska matsvinnet.
- Framtagande av metodik och stöd till verksamheter för att kunna arbeta systematiskt med minskat matsvinn.

Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålen är följande

Aktiviteter
Förskolan genomför kompetenshöjande insatser kring bland annat ekologiska livsmedel, matsvinn, CO2- ekvivalenter och vegetariska måltider
Genomföra en nulägeskartläggning inom Hållbar äldreomsorg
Inventera verksamhetslokaler för att hitta möjliga klimatinvesteringsobjekt
Verksamheter som serverar mat fortsätter mäta matsvinn och arbetar med aktiva åtgärder i syfte att minska det
Stadsdelsnämnderna ska ta fram handlingsplaner för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030
Framtagande av typlösningar för säkra kombinerade gång- och cykelvägar i parkmiljö med stöd av trafikkontoret

KF-indikator	KFs årsmål	Nämndens årsmål
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,5 kg CO2 per kg livsmedel	1,5 kg CO2 per kg livsmedel
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1735 GWh	3 GWh
Andel inköpta ekologiska livsmedel i förskolan	70%	81%

Andel inköpta ekologiska livsmedel inom sociala avdelningens utförarverksamhet	70 %	75 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel inom äldreomsorgens utförarverksamhet	70 %	52 %

Förvaltningens nuläge och plan för året

Arbetet med Hållbar äldreomsorg fortsätter genom att verksamheterna under året följer upp vilken effekt övergången till nitrilhandskar fått i form av minskad plastanvändning. Verksamheterna fortsätter även arbetet med att minska matsvinnet och att se över möjligheterna att ersätta vissa engångsmaterial, exempelvis hygienunderlägg till sängar och möbler med flergångshygienunderlägg.

Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att minska matens klimatpåverkan, bland annat genom att mäta mängden matsvinn med målet att det ska minska. De verksamheter som mäter matsvinn fortsätter med detta arbete under 2025 för att minska matens klimatpåverkan.

Förvaltningen kommer under 2025 fortsätta arbetet med att söka klimatpengar för att byta ut armaturer till LED i verksamhetslokaler. Detta sker i samarbete med lokalenheten. Till tertialrapport 1 har klimatinvesteringar sökts till att byta ut till LED i två stycken förskolelokaler.

Angående aktiviteten ”Stadsdelsnämnderna ska ta fram handlingsplaner för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030” så ser det ut som följande:

Nuläge:

Stadsmiljöenheten deltar på regelbundna nätverksträffar kring elparkmaskiner och elfordon. För att öka kompetensen till framtida upphandlingar i ett led att övergå till en mer elektrifierad maskinpark.

En uppföljningsmall har tagits fram för redovisning av resor i tjänsten för upphandlade konsulter för att följa upp avtalets krav om successivt minskade fossila utsläpp vid resor. I samband med upphandling av nya entreprenadavtal för verksamheten ställs stadsgemensamma utsläppskrav.

Planer framåt:

Framtagande av en ny upphandling för drift och skötsel av parkmark med stöd av det nya miljöprogrammet och stadsgemensamma utsläppskrav. Ny upphandling för elektrifierad båttrafik till Årsta holmar.

Långsiktig planering 2027-2030:

Utvärdering av tidigare avtal och samarbeten inom staden och kringliggande kommuner inom kravställningen i olika avtal enligt miljöprogrammet. Stadsmiljöverksamheten har etablerade rutiner för omvärldsbevakning och samverkan mellan förvaltningar inom området.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Levande sjöar
och vattendrag

Ett rikt växt-
och djurliv

Levande
skogar

3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem

Naturen i staden fyller flera funktioner och bidrar till en hållbar, motståndskraftig och attraktiv stad. De arter som finns naturligt i staden ska finnas i livskraftiga populationer i väl fungerande ekosystem på land och i vatten. Staden ska ha en positiv påverkan på biologisk mångfald, både lokalt och i omvärlden. Områden med höga naturvärden ska värnas, livsmiljöer ska restaureras och den blågröna infrastrukturen ska stärkas. Stadsutvecklingen ska bidra till att stärka och skydda den biologiska mångfalden, öka förutsättningarna för ekosystemtjänster och förbättra vattenkvaliteten.

Delmål

- 3.1 Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur
- 3.2 Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer
- 3.3 Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden

3.1 Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur

Delmålet innebär att staden bibehåller, skyddar, stärker och utvecklar funktioner och värden för goda sammanhängande livsmiljöer för växter och djur i Stockholm samtidigt som staden växer. Fler biotoper ska restaureras och vid ianspråktagande av grön mark ska ekologiska kompensations- och förstärkningsåtgärder användas för att områdesvis stärka den grönbå infrastrukturen. Ljussföroreningar ska minskas och förebyggas.

Exempel på åtgärder för att stärka biologisk mångfald och blågrön infrastruktur

- Stärka förutsättningarna för prioriterade arter och miljöer genom skötsel, restaurering och förstärkningsåtgärder.
- Utveckla stadens arbete med mångfunktionella lösningar och ekosystemtjänster.
- Tillgängliggör information för invånarna om den biologiska mångfalden och hur den kan främjas.

3.2 Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer

Delmålet innebär att stadens vattenförekomster på sikt ska uppnå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s vattendirektiv.

Exempel på åtgärder för förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer

- Öka genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön enligt de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster.
- Identifiera områden som är lämpliga för att skapa nya livsmiljöer för vattenlevande organismer.

3.3 Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden

Delmålet innebär att de varor och tjänster som staden köper in i större utsträckning är ekologiskt hållbart producerade. Fram till 2030 ska andelen ekologiska livsmedel till stadens verksamheter vara minst 70 procent (KF-årsmål 2025, nämndmål 71 %). Andelen närodlad mat som staden köper in behöver också öka.

Aktiviteter i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålen är följande

Aktiviteter
300 kvadratmeter ny ängsyta anläggs under året
Stadsdelsnämnderna ska fortsätta öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att skapa sammanhängande ängsstråk, öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning

Förvaltningens nuläge och plan för året

Genomförande av skötselinsatser utifrån framtagna fördjupade skötselplaner för naturreservaten på Årsta holmar och i Sickla Park har planerats, exempelvis ängsslåtter. I Sickla Park har trädvårdsinsatser utförts och död ved lämnas på lämpliga platser i parken.

Förvaltningens servicegrupp har tillverkat nya odlingslådor till bland annat stadsodlingen i Jakob Mommas Park. Förvaltningens stadsmiljöverksamhet och förskoleverksamhet samarbetar kring odling på förskolorna, bland annat har förskolorna fått en lista på lämpliga växtval och erhållit blomsterfrön som barnen ska så i odlingslådorna.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel inom förvaltningen ligger högt. KF indikatorn har ett årsmål på 70 %, förvaltningens årsmål ligger på 71 %. De olika verksamhetsområdena har egna satta årsmål då alla har olika förutsättningar.

Träd bidrar till att filtrera luften från partiklar, utjämnar temperaturskillnader vid exempelvis värmeböljor och omhändertar

dagvatten. Träden bidrar även till att binda koldioxid i luften. Genom plantering av nya träd bidrar nämnden till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att uppfylla det stadsövergripande träd målet.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Begränsad
klimat-
påverkan

God bebyggd
miljö

4. Ett klimatanpassat Stockholm

Klimatet förändras och det påverkar oss både i Stockholm och globalt. Det för med sig förändrade väderförhållanden, höjda havsvattennivåer och otillräcklig livsmedelsförsörjning som kan komma att ha stor påverkan på livet i staden. Utöver arbetet med att minska vår klimatpåverkan behöver vi också möta effekterna av de klimatförändringar som sker för att Stockholm ska vara en hållbar stad med en god livsmiljö. Staden ska i sitt arbete med klimatanpassning särskilt ta hänsyn till sårbara grupper och rättviseperspektivet.

Delmål

- 4.1 En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat
- 4.2 Stärkt motståndskraft vid extremväder

4.1 En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat

Delmålet innebär att stadsmiljö, infrastruktur och byggnader anpassas för att bättre hantera klimatförändringarnas konsekvenser. Genom fysiska åtgärder, mer grönska och förbättrade samverkansstrukturer rustas staden för att möta de risker som finns idag och framöver. Krontäckningsgraden på stadens gator och torg ska öka.

För att åstadkomma en mer resilient stad behöver ett klimatanpassningsperspektiv som syftar till att stärka relevanta ekosystemtjänster finnas med i utformningen av parker, grönytor, gator, skolgårdar, innergårdar och torg. För att klara av att rymma fysiska åtgärder på begränsade ytor behöver åtgärderna dessutom ofta kunna fylla flera funktioner. Ambitionen ska vara att så långt som möjligt skapa kostnadseffektiva mångfunktionella lösningar som ger en rad nyttor även under de långa perioder då staden inte drabbas av extrema väderhändelser.

Stadens övergripande träd mål innebär att varje träd som behöver fällas ska ersättas av två träd som planteras i närområdet. Målet gäller alla gator, torg och parker i hela staden. Stadens krontäckningsgrad ska öka. I de områden där människor riskerar att drabbas av värmeöeffekter är målet att krontäckningsgraden ska öka till minst 30 procent.

Exempel på åtgärder för ett klimatanpassat Stockholm

- Genomföra temperatursänkande åtgärder på och i anslutning till stadens byggnader för att säkerställa en god inomhusmiljö med prioritet för sårbara grupper.
- Skapa multifunktionella lösningar för lokalt omhändertagande av dagvatten vid skyfall och öka den befintliga stadsmiljön med mer grönska och vegetation.
- Öka krontäckningsgraden med en målsättning om minst 30 procent i de områden där människor riskerar att drabbas av värmeöffekter

4.2 Stärkt motståndskraft vid extremväder

Delmålet innebär att staden genom riskkartläggning och olika typer av åtgärder stärker förmågan att skydda och se till att viktiga funktioner kan upprätthållas och kritiska verksamheter fortgå även vid extrema väderhändelser. Delmålet innebär att stadens nämnder och bolag arbetar vidare med verksamhetsanpassning och har rutiner och åtgärder på plats för att bedriva samhällsviktig verksamhet även under extrema väderhändelser.

Exempel på åtgärder för stärkt motståndskraft

- Initiera samarbeten med externa aktörer såsom myndigheter, fastighetsägare och verksamhetsägare i syfte att åstadkomma gemensamma lösningar på identifierade risker.
- Utredda behovet av och möjligheterna för att erbjuda svala platser i händelse av värmebölja.

Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålmålen är följande

Aktiviteter

Höja kompetensen inom verksamheten kring dagvattenhantering och skyfallsåtgärder

Förvaltningens nuläge och plan för året

I samband med parkinvesteringar görs bedömning av hur dagvattenhantering och eventuella skyfallssåtgärder kan omhändertas. Under året kommer även verksamhetens kompetens kring dagvattenhantering och skyfallsåtgärder att utökas. Under året genomförs åtgärder för att bättre omhänderta dagvatten/skyfall på platser där det råder problem med erosion eller framkomlighetsproblem, exempelvis i Tantolunden.

Genom att på olika platser tillföra nya växtbäddar för parkträd, perennplanteringar och buskage som innehåller biokol, bidrar nämnden till att bättre omhänderta dagvatten, vitalisera växtmaterialet samt minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm

Jordens resurser är begränsade och för att bli en hållbar stad behöver resurser användas på ett bättre och mer effektivt sätt. Stockholms stad ska driva på omställningen genom den egna verksamheten och efterfråga och använda resurseffektiva och cirkulära lösningar. För att nå målet behövs insatser från såväl staden som stockholmarna, civilsamhället, näringslivet och akademien. Målet är centralt för att nå flera andra mål i miljöprogrammet.

Dagens linjära ekonomi med hög resursanvändning, stora mängder avfall och negativ miljöpåverkan, behöver omformas till en cirkulär ekonomi med en effektiv användning av resurser inom de planetära gränserna.

Delmål

5.1 Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning

5.2 Cirkulära kretslopp av resurser

I Stockholms stads cirkulära omställning är följande flöden särskilt prioriterade:

- Bygg- och anläggningsmaterial inklusive massor
- Plast
- Livsmedel
- Batterier och fordon
- Elektronik och it-utrustning
- Möbler och inventarier
- Textil
- Energi
- Vatten

5.1 Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning

Delmålet innebär en minskad användning av resurser, mer hållbara och cirkulära val av produkter och tjänster samt återbruk. Staden ska uppnå en hållbar konsumtion i den egna organisationen och underlätta för boende och verksamma i Stockholm att göra resurseffektiva val. Stadens upphandlingar ska bidra till cirkularitet. Stadens användning av energi och vatten ska fortsätta att minska.

Delmålet innefattar att skapa beteenden som främjar cirkularitet och effektiv användning av redan befintliga resurser, exempelvis genom att:

- Minska rivning och svinn av bygg- och anläggningsmaterial.
- Minska användningen av plast.
- Minimera matsvinn samt svinn och överanvändning av dricksvatten.
- Dela inventarier, fordon, lokaler och fastigheter.
- Hushålla med energi.
- Öka nyttjandegraden av varor.
- Etablera cirkulära arbetssätt i stadens verksamheter.

Exempel på åtgärder för hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning

- Använda leverantörsdialoger under hela inköpsprocessen för att möjliggöra innovation och nya cirkulära lösningar.
- Ta fram konkreta exempel på krav att ställa i upphandlingar för att uppnå minskad materialanvändning.
- Genomföra kompetenshöjande insatser för stadens medarbetare för att främja inköp och beteenden som främjar cirkularitet.
- Genomföra kontinuerlig energieffektivisering och driftoptimering i stadens samtliga verksamheter.
- Verka för ökade möjligheter för stockholmarna att hyra, byta, dela eller låna.

5.2 Cirkulära kretslopp av resurser

Delmålet innebär ökad material- och resursåtervinning och att resurserna cirkulerar istället för att gå till förbränning. Minst 80 procent av tillgängligt matavfall ska gå till biologisk behandling, och mängden restavfall som går till avfallsförbränning med energiutvinning ska minska med 20 procent.

Exempel på åtgärder för cirkulära kretslopp av resurser

- Öka kunskapen om och utveckla möjligheterna till avfallsminimering, återanvändning och källsortering i stadens verksamheter.
- Öka lokal återanvändning av schaktmassor i bygg- och anläggningsprojekt.
- Arbeta för minskad nedskräpning från såväl privatpersoner som verksamheter.
- Arbeta med civilsamhället, stockholmarna och näringslivet för avfallsminimering, ökad återanvändning och materialåtervinning i alla delar av staden.

Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålen är följande

Aktiviteter
Genomföra en nulägeskartläggning inom Hållbar äldreomsorg. Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB utreda vad som krävs och påbörja åtgärder för att efterkomma kravet på källsortering på välbesökta platser såsom parker och torg i enlighet med förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar

KF-indikator	KFs årsmål	Nämndens årsmål
Inköpta förbrukningsartiklar i plast i stadens verksamheter	Fastställs 2025	Fastställs 2025

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förvaltningens verksamheter ska i första hand vid införskaffning eller avyttring av inventarier använda stadens återbrukstjänst, Stocket.

Andelen förbrukningsartiklar i plast ska minska i förvaltningens verksamheter.

Vid fällning av träd och vid upprustning av parkmiljöer återvinns material då det är möjligt. Trävirke kan exempelvis omvandlas till sittmöbler och sten kan användas till andra upprustningsprojekt. Sand som byts ut på lekplatser kan exempelvis användas till anläggning av äng eller faunadepå för sandlevande bin. Ris kan användas som faunadepå och som skydd för insekter och andra smådjur.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Giftfri miljö

6. Ett giftfritt Stockholm

Samtidigt som många kemikalier har viktiga funktioner, till exempel sådana som används i läkemedel, har de vissa egenskaper som kan skada miljön och människors hälsa. Därför är det viktigt att staden minskar användningen av skadliga ämnen och höjer kunskapen om var de finns. Vi ska inte belasta oss själva eller vår omgivning med ämnen som riskerar att orsaka hälso- och miljömässiga problem.

Riskerna med att utsättas för skadliga ämnen är inte jämnt fördelad över befolkningen. Vissa utsätts för mer skadliga ämnen genom sitt arbete, boende eller andra aktiviteter och exempelvis barn, unga och gravida är mer känsliga. Staden behöver därför prioritera sitt arbete med att minska exponering för de grupper som är extra utsatta.

Delmål

6.1 Minskad användning och spridning av skadliga ämnen

6.2 Renare mark och sediment

6.1 Minskad användning och spridning av skadliga ämnen

Delmålet innebär att staden både ska minska den egna användningen och verka för ökad medvetenhet om skadliga ämnen bland stockholmare och näringsliv. Det främsta sättet att minska utsläppen av skadliga ämnen är att minska användningen. Inköp är ett effektivt verktyg för att minska mängden skadliga ämnen i stadens verksamheter. För att ställa relevanta krav och göra medvetna val vid inköp krävs kunskap om varors innehåll.

Exempel på åtgärder för minskad användning och spridning av skadliga ämnen

- Ställa och följa upp relevanta och enhetliga kemikaliekrav vid upphandling samt välja miljömärkta varor vid inköp.
- Platsgjutet gummi i offentlig miljö ska stegvis fasas ut. Vid anläggning av nya ytor samt uppgradering av befintliga ytor ska miljövänliga, biologiskt nedbrytbara material vara norm. Alternativa material ska löpande undersökas.
- Vidareutveckla uppföljningen av de kemikaliekrav som ställts vid inköp och entreprenader genom stickprovskontroll, revision, platsbesök och analyser

6.2 Renare mark och sediment

Delmålet innebär att staden ökar sin kunskap om och arbetar för ett Stockholm med en renare mark och sediment.

Exempel på åtgärder för renare mark och sediment

- Se över inventering och klassificering av potentiellt förorenade områden samt möjlig finansiering av åtgärder.
- Utreda och åtgärda förorenade områden som innebär en exponering och risk för människors hälsa och miljön, till exempel genom att bidra till att stadens yt- och grundvatten inte följer miljökvalitetsnormer för vatten.

Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen 2025 som är kopplade till delmålen är följande:

Aktiviteter
Förskolorna använder web utbildningen "Kemikaliesmart förskola" för att höja kompetensen och medvetenheten
Förvaltningens verksamheter uppdaterar sitt kemikalieinnehav i Chemsoft och arbetar för att fasa ut kemikalier med utfasning- och prioriterade riskminskningsämnen
Vid byggmöten sker uppföljning av att anläggningsentreprenören miljöbedömt ingående varor och loggat dessa i Byggvarubedömningen

KF-indikator	KFs årsmål	Nämndens årsmål
Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	Tas fram av nämns/styrelse	50 %

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förskolan använder vägledningen för kemikaliesmart förskola där kemiska risker framgår som kan förekomma i förskolornas miljö. Det kan till exempel handla om mjukplastleksaker som saknar CE-märkning och elektronik såsom gamla mobiltelefoner. Åtgärderna i vägledningen används av förskolorna i syfte att minska eventuella skadliga ämnen. Det material som inhandlas till förskolorna är kemikaliesmart och hållbart.

Alla verksamheter i förvaltningen som innehar kemikalier använder kemikaliehanteringssystemet, Chemsoft, som säkerställer att skadliga kemikalier inte används. Produkter som innehåller utfasningsämnen fasas ut.

I samband med investeringsprojekt tillämpas Byggvarubedömningen med syftet att exempelvis minska användandet av produkter i projekten som innehåller skadliga kemikalier.

Agenda 2030

Sveriges miljömål

Frisk luft

God bebyggd miljö

7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Stockholmarna ska inte utsättas för hälsorisker som kommer av skadliga nivåer av buller eller luftföroreningar. Luften i Stockholm ska vara ren och Stockholms ljudmiljö ska vara god och främja trivsel och rekreation. Trafiken är den största källan till luftföroreningar och buller i Stockholm. Därför måste den negativa miljöpåverkan från trafiken minska.

Delmål:

7.1 Trafikens påverkan på luftkvaliteten minskar

7.2 Förbättrad ljudmiljö

7.1 Trafikens påverkan på luftkvaliteten minskar

Delmålet innebär att luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Exempel på åtgärder för att trafikens påverkan på luftkvaliteten minskar

- Fortsätta arbete med dammbindande åtgärder för att minska partikelhalterna.
- Skapa incitament för människor att välja kollektivtrafik, cykel eller gång istället för bil.

7.2 Förbättrad ljudmiljö

Delmålet innebär att människor inte ska utsättas för skadliga ljudnivåer och att infrastruktur och bostäder ska lokaliseras och utformas med hänsyn till människors hälsa.

Staden kan också bidra till att förbättra upplevelsen av ljudnivån med hjälp av grönska. En grönare stad bidrar till en bättre ljudmiljö.

Exempel på åtgärder för förbättrad ljudmiljö

- Tillämpa gröna lösningar för en förbättrad ljudmiljö, exempelvis sedumtak, gröna väggar, ersätta hårdgjorda ytor med gräs, buskar eller ängsväxter.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Träd bidrar till att filtrera luften från partiklar, utjämnar temperaturskillnader vid exempelvis värmeböljor och omhändertar dagvatten. Träden bidrar även till att binda koldioxid i luften. Genom plantering av nya träd bidrar nämnden till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att uppfylla det stadsövergripande trädmålet.